

WIEN – YLEISTIETOA JA VINKKEJÄ

SISÄLLYSLUETTELO

3	WIEN – YLEISTIETOA JA VINKKEJÄ	2
3.1	Ohjeen versio	2
3.2	Yleistä Itävallasta ja Wienistä	2
3.3	Wienin historia	2
3.4	Nähtävyydet.....	3
3.5	Kulttuuri	4
3.6	Ostokset	4
3.7	Kaupunginosat.....	5
3.8	Ravintolat.....	5
3.9	Lasten kanssa	6
3.10	Kävelyreitit – Vienna walks	6
3.11	Liikunta	6
3.12	Yöelämä	6
3.13	Wien ympäristö.....	7
3.14	Julkiset kulkuneuvot.....	7
3.15	Linkkejä	7
3.16	Muuta	7

3 WIEN – YLEISTIETOA JA VINKKEJÄ

3.1 Ohjeen versio

Versio WIEN PM 13.10.2006-1

Tämä ohjeistus on vielä osittain keskeneräinen. Mikäli kaipaat tähän lisää infoa jostain aihealueesta tai haluat lisätä tänne omia vinkkejäsi, niin laita sähköpostia osoitteella kalle.ilvesmaki@sllpilots.fi

3.2 Yleistä Itävallasta ja Wienistä

Itävalta (Österreich) on alppimaa Keski-Euroopassa, jonka naapurimaita ovat lännessä Sveitsi ja Liechtenstein, pohjoisessa Saksa ja Tsekin tasavalta, Slovakia ja Unkari idässä sekä Slovenia ja Italia etelässä. Maan pinta-ala on 83.858 km², asukkaita on n. 8,1 miljoonaa.

Virallinen kieli on saksa. Pienet slovenian-, kroatian- ja unkarinkieliset vähemmistöt suurvalta Itävalta-Unkarin perua.

Itävalta on tasavalta, joka on kuulunut Euroopan unioniin vuodesta 1995 lähtien. Maan kansallisuustunnus on A. Itävallan väestöstä 75 % on roomalaiskatolisia.

Wien on Itävallan pääkaupunki sekä yksi Itävallan osavaltioista. Se sijaitsee Tonavan rannalla, noin 60 kilometrin päässä Itävallan itäisestä rajasta, lähellä Tšekkiä, Unkaria ja Slovakiaa. Runsaalla 1,6 miljoonalla asukkaallaan (metropolialueella 2,2 milj.) se on Itävallan suurin kaupunki. Se on myös Itävallan kulttuurin, talouden sekä politiikan keskus.

Wienissä sijaitsee useita kansainvälisten järjestöjen virastoja, kuten Yhdistyneiden Kansakuntien teollistamisjärjestö UNIDO, öljynviejämäiden yhteistyöorganisaatio OPEC ja kansainvälinen atomienergiajärjestö IAEA.

Itävalta on vanha suurvalta, joka suuruutensa kaudella 1500-luvun alkupuolella hallitsi koko Eurooppaa.

3.3 Wienin historia

Wienin seutua asuttivat ensin keltit noin 500 eaa. Vuonna 50 eaa siitä tuli Rooman imperiumin rajakaupunki (Vindobona), joka puolusti valtakuntaa saksalaisia heimoja vastaan.

Keskiajalla Babenbergien hallitsijasuku asettui Wieniin ja siitä tuli 1156 Itävallan herttuakunnan pääkaupunki. 1276 kaupunkiin asettui Habsburgien dynastia, jonka myötä Wienistä tuli Pyhän saksalais-roomalaisen keisarikunnan pääkaupunki. Ottomaanien hyökkäykset Euroopassa pysähtyivät 1500- ja 1600-luvuilla Wieniin.

Napoleon valtasi Wienin 1805 ja lakkautti Saksalaisroomalaisen valtakunnan, minkä jälkeen Wien muuttui Itävallan keisarikunnan pääkaupungiksi. Vuonna 1815 kaupungissa pidettiin Wienin kongressi, jossa päätettiin Euroopan rajoista Napoleon Bonaparten hävittyä Waterloossa.

Vanhat kaupungin muurit purettiin vuonna 1857 keskustan ympäriltä ja niiden paikalle rakennettiin Ringstraße, joka ympäröi vanhaa, keskiaikaista kaupunkia. Wieniin liitettiin ympäröiviä alueita vuosina 1890, 1910 ja 1938. Natsien liitettävä Itävallan Saksaan kaupungista oli tarkoitus tehdä yksi maailman suurimmista kaupungeista ja siihen liitettiin

ympäröiviä alueita. Vuonna 1954 alueliitokset purettiin ja kaupungin pinta-ala supistui kolmannekseen.

3.4 Nähtävyydet

Wienin sydämenä on sen historiallinen keskusta, jonka vanhimmat osat periytyvät keskiajalta. Keskustan huomattavimmat rakennukset ovat Stephansdom eli Pyhän Tapanin katedraali <http://www.stephansdom.at/> (1100-l.) sekä keisarillinen palatsi Hofburg <http://www.hofburg.wien.info/> (vanhimmat osat 1200-luvulta), jossa nykyään toimii lukuisia museoita sekä kuuluisa espanjalainen ratsastuskoulu <http://www.spanische-reitschule.com/>.

Keskustaa kiertää 1800-luvun lopulla vanhojen kaupunginmuurien paikalle rakennettu bulevardikatu Ringstraße <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3717>, jota reunustavat monumentaalirakennukset: parlamenttitalo <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3093> (1883), yliopisto (1884), raatihuone <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3029> (Rathaus, 1883), taidehistoriallinen <http://www.khm.at/> tai <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3040> ja luonnonhistoriallinen museo <http://www.nhm-wien.ac.at/> tai <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3085> (1889-91) sekä niiden lähetyvillä oleva lukuisia museoita sisältävä Museumsquartier <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3086> tai <http://www.mqw.at/>, barokkityylinen Karlskirche <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3023> tai <http://www.karlskirche.at/> (1739) ja uusromaaninen Votivkirche <http://www.votivkirche.at/> (1879).

Museoita riittää moneen makuun. Edellä mainittujen valtavien museoiden lisäksi kaupungissa on myös runsaasti (yli 100) muita pienempiä museoita, esimerkiksi Keisari Frans Joosef -museo, lelumuseo, krimaalimuseo <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3031> tai <http://www.kriminalmuseum.at/>, suklaamuseo <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3024> tai <http://www.heindl.co.at/> ja eri säveltäjien taloja.

Keskustassa on myös lukuisia huomattavia patsaita, joista mainittakoon arkkiherttua Karlin ja prinssi Eugenin ratsastajapatsaat, keisarinat Maria Teresia ja Elisabet sekä säveltäjämestarit Johann Strauss nuorempi, W. A. Mozart ja Ludvig van Beethoven.

Rathausplatz on hieno aukio, jossa järjestetään vuoden ympäri erilaisia tapahtumia. Ruokiin ja juomiin liittyvistä tapahtumista talviseen luisteluun. Rathaus eli Vienna City Hall on upea rakennus, osoite 1.kaupunginosa, Friedrich-Schmidt-Platz 1. Julkiset: U2: Rathaus, raitiovaunut D, 1, 2.

Ydinkeskustan ulkopuolella sijaitsevat keisarillinen kesäpalatsi Schönbrunn (1744-49) <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3098> tai www.schoenbrunn.at ja prinssi Eugenin kesäpalatsi Belvedere (1714-22) <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3369> tai <http://www.belvedere.at/>.

Praterin huvipuiston <http://prater.wien.info/index-e.html> ja koko Wienin symboli on Riesenrad www.wienerriesenrad.at, yksi Euroopan suurimmista ja vanhimmista maailmanpyöristä (1897).

Modernimpia nähtävyyksiä ovat suurin "punaisen Wienin" aikana rakennettu työläisten asuintalo Karl-Marx-Hof (1924-30), joka sisältää 1325 asuntoa ja on yksi Euroopan pisimpiä rakennuksia, arkkitehti Friedensreich Hundertwasserin suunnittelema mielikuvituksellinen asuintalo Hundertwasserhaus (1985) www.hundertwasserhaus.at/ sekä modernistinen UNO-City (1970) <http://www.unvienna.org/unov/index.html> jossa sijaitsee YK:n kolmas päämaja New Yorkin ja Geneven jälkeen.

Sekä Schönbrunnin linna että Wienin vanha keskusta ovat mukana UNESCO:n maailmanperintöluettelossa.

Schönbrunnin linnan lähetyvillä sijaitsee Wienin eläintarha – Tiergarten Schönbrunn eli Vienna Zoo. Historiallinen – 250 vuotta vanha – mutta samalla moderni eläintarha. Lasten suosikkikohta. Eläintarha on avoinna joka päivä, ympäri vuoden. Aukioloajat ja

muuta infoa <http://www.zoovienna.at/e/index.html> . Julkiset kulkuneuvot: U4: asema Hietzing, raitiovaunut 10, 58, 60. Bussit 15A, 51A, 56B, 156B. Autolla, pysäköinti: Elisabeth–Allee.

3.5 Kulttuuri

Wien on pullollaan kulttuuria – katso vaikka <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=10065> . Sieltä saat hyvän kuvan tarjonnasta ja löydät linkkejä haluamaasi kulttuuriin.

Taiteella ja kulttuurilla on pitkät perinteet Wienissä, varsinkin teatterin, oopperan ja klassisen musiikin aloilla.

Niinpä Wien onkin täynnä maailman huippuluokkiin kuuluvia teattereita, kuten esimerkiksi Akademietheater, Volkstheater ja Theater in der Josefstadt, jotka kaikki tarjoavat korkealaatuista teatteriviihdettä. Wienissä on myös useita pienempiä teattereita, jotka ovat keskittyneet tarjoamaan hieman kokeellisempia ja modernimpia esityksiä sekä näytelmiä.

Oopperatarjonta on Wienissä laajaa: Valtionooppera ja Volksoper tarjoavat jokaiselle jotakin. Klassisen musiikin konsertteja pidetään Wiener Konzerthausissa sekä Musikkvereininissa, jossa pitää kotipaikkaansa tunnettu Wienin filharmoninen orkesteri ja jonka Kultaisesta Salista lähetetään perinteinen ja tunnettu uudenvuoden konsertti. Uusi vuosi aloitetaan Itävallassa perinteisesti Wienin filharmonikoiden konsertilla, joka pidetään siis maailman kauneimmaksi kutsutussa Wiener Musikkvereinin konserttisalissa. Huippukonsertista pääsevät täyden salin lisäksi nauttimaan myös miljoonat televisionkatsojat eri puolilla maailmaa.

Monet maailman eturivin säveltäjistä olivat itävaltalaisia, kuten Mozart, Haydn, Schubert ja Strauss. Kuuluisista kirjailijoista voisi mainita nimet Robert Musil, Stefan Zweig ja Peter Handke. Wienissä Sigmund Freud kehitti psykoanalyysin.

Musiikkifestivaaleja järjestetään kaikkialla ja ympäri vuoden. Wienissä esiintyvät useat kevyen musiikin maailmantähdet – voisi sanoa, että mikäli joku tähdistä pitää Euroopan kiertueen, on Wien melko varmasti kiertueella mukana.

Helmikuussa juhlietaan kevään tuloa Fasching-karnevaaleilla, jolloin ihmiset tanssivat naamiaisasuissa kaduilla. 21. kesäkuuta itävaltalaiset juhlivat juhannusaattoon, ja silloin kokot valaisevat öistä taivasta. Kansallispäivää 26. lokakuuta juhlistetaan liputuksin, ja 5. joulukuuta on Pyhän Nikolain päivä, jolloin jouluaika avataan juhlaparaatein.

Taidetta ja taidemuseoita – niitä riittää. Alkuun pääset osoitteessa <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=10463> . Mainitaan nyt ainakin Albertina (Albertinaplatz 1, metro/raitiovaunu/bussi – asema: Karlsplatz/Oper) www.albertina.at - jota pidetään eräänä maailman parhaista taidemuseoista.

MuseumsQuartier on mielenkiintoinen ja mukaansa tempaava alue täynnä museoita ja ravintoloita. Kerrassaan hieno kokonaisuus. Täältä löytyy tekemistä niin aikuisille kuin lapsillekin. <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3086>

Eri kulttuurilajien juhlat viikkoja on ympäri vuoden.

Valtavia kirjastoja löytyy kaupungista useita.

3.6 Ostokset

Ostosmahdollisuuksia Wienistä löytyy kaikinlaisille kukkaroille. Asuntomme vieressä on kohtuuhintainen pitkä ostoskatu - Mariahilfer Strasse. Lukuisia vaatekauppoja yms. Kivaa sisustustavaraa löydät kadun alkupäässä olevista Leiner ja Interio liikkeistä.

Arvokkaampi ja tyylikkäämpi kauppia löydät ydinkeskustan kävelykaduilta - Kärntner Strasse, Kohlmarkt, Graben jne.

Ostosvinkkejä osoitteessa <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=10068> ja <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=10527>

Hyviä ostosmahdollisuuksia tarjoavat mm. Shopping Süd, kaasupallot (Gasometer), Parndorf Designer Outlet <http://www.mcarthurglen.at/> (tänne pääset junalla ja bussilla – tai vuokra-autolla) sekä Bratislava.

3.7 Kaupunginosat

Wien koostuu 23:sta kaupunginosasta, Bezirkestä, joista jokainen on numeroitu.

1. Innere Stadt (Wienin sydän, Valtionoppera, Suomen suurlähetystö)
2. Leopoldstadt
3. Landstrasse (Suurlähetystökortteli)
4. Wieden (Teknillinen Yliopisto)
5. Margareten
6. Mariahilf (Ostoskeskittymä)
7. Neubau (Schottenfeldgasse 5 – eli SLL:n asunto)
8. Josefstadt (Wienin Yliopisto)
9. Alsergrund
10. Favoriten
11. Simmering
12. Meidling
13. Hietzing (Schönbrunnin palatsi)
14. Penzing
15. Rudolfsheim-Fünfhaus
16. Ottakring
17. Hernhals
18. Währing
19. Döbling
20. Brigittenau (Millenium -torni)
21. Floridsdorf
22. Donaustadt (UNO-City, Yhdistyneiden Kansakuntien virastojen keskittymä)
23. Liesing

3.8 Ravintolat

Wien on tunnettu monipuolisesta ruoka- ja kahvilakulttuuristaan.

Upeita kahviloita kaupungista löytyy useita. Miltei jokaisen kahvilan ruokalistalta löytyy herkullinen, perinteikäs suklainen Sacher-kakku, joka on saanut nimensä Sacher Hotelista. Alkuperäinen Sacher siis osoitteessa Café Sacher Wien, Philharmonikerstrasse 4, A-1010 Wien <http://www.sacher.com>

Paikallinen maitokahvi tuntee nimen Melange. Cappucino tarjoillaan täällä usein kermavaahdolla kuorrutettuna.

Ravintolatarjonta on laajaa ja monipuolista. <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=10515>

Muutamia omia tärppejämme/suosikkejamme ovat:

Restaurant Zum Leupold <http://www.leupold.at> Schottengasse 7, A-1010 Wien (mm. loistava pippuripihvi).

Fischer Bräu <http://www.fischerbraeu.at/> Billrothstrasse 17, Wien 19. (panimoravintola - omaa olutta, hyviä lämpimiä leipiä, mukava tunnelma). Avoinna klo 16-01.

Figlmüller <http://www.figlmueLLer.at> Wollzeile 5, 1010 Wien (isot schnitzelit ja hyvää perunasalaattia). Ravintola on hyvin suosittu. Toinen osoite: Bäckerstraße 6, 1010 Wien. Kolmas paikka Figs, Grinzinger Straße 55, 1190 Wien.

Asuntoamme vastapäätä löytyy pieni perheravintola Seidl & Schmankerl, josta saat hyvää paikallista ruokaa. Avoinna ma-pe lounasaikaan ja illalla.

3.9 Lasten kanssa

Wienistä löytyy paljon puuhaa kaikenikäisille lapsille. Hyviä vinkkejä osoitteessa <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=10597>

Naturhistorische Museum (NHM) eli Natuunonnonhistoriallinen museo <http://www.nhm-wien.ac.at/> tai <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3085> on todella vaikuttava paikka, niin lapsille kuin aikuisillekin. Paljon näkemistä ja kokemista. Upea rakennus.

MuseumQuarter – alueella on kiva lasten museo. ZOOM Children's Museum. <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3385> tai www.kindermuseum.at . Perhelippu 12 euroa, jolla sisään pääsee kaksi aikuista ja kolme lasta. ViennaCard alennus 20%. Kannattaa huomioida, että varauksia suositellaan ja joinakin päivinä varaukset ovat pakollisia. MuseumsQuartier Wien, 7., Museumsplatz 1. Varaukset +43-1-524 79 08.

Schönbrunnin linnan lähetyvillä sijaitsee Wienin eläintarha – Tiergarten Schönbrunn eli Vienna Zoo. Historiallinen – 250 vuotta vanha – mutta samalla moderni eläintarha. Lasten suosikkikohde. Eläintarha on avoinna joka päivä, ympäri vuoden. Aukioloajat ja muuta infoa <http://www.zoovienna.at/e/index.html> . Julkiset kulkuneuvot: U4: asema Hietzing, raitiovaunut 10, 58, 60. Bussit 15A, 51A, 56B, 156B. Autolla, pysäköinti: Elisabeth–Allee.

Teknillinen museo – Technical Museum, Mariahilfer Strasse 21. Paljon tekemistä, voi kokeilla asioita – miten ja miksi mitäkin tapahtuu. <http://www.wien.info/article.asp?IDArticle=3398> tai <http://www.tmw.ac.at/> .

Talvisin kannattaa muistaa luistelumahdollisuus Rathaus Platz – aukiolla.

Keväällä, kesällä, syksyllä ja talvella – aina voi suunnistaa Donauinsel –saareen. Sinne pääset helposti U1 metrolla, asema Donauinsel. Urheilu ja ulkoilumahdollisuuksia laidasta laitaan. <http://www.aboutvienna.org/parks/donauinsel.htm> Löytyy täältä puuhaa aikuisillekin, myös vähemmän liikunnallisia...

3.10 Kävelyreitit – Vienna walks

Infoa tulossa...

Grinzing, Nussdorf, Hohe Warte

3.11 Liikunta

Infoa tulossa...

Donauinsel. Vuoden ympäri hyvät liikuntamahdollisuudet. 21 km pituinen saari täynnä ulkoilureittejä. Metro U1, asema Donauinsel.

Laskettelu. Golf. Pyöräily

3.12 Yöelämä

Infoa tulossa...

Passage, Volksgarten, Babu, Qbar, Floridita

3.13 Wien ympäristö

Neusiedler See, Burgenland. Järvi, jonka lähistöllä useita kivoja pikkukaupunkeja, joissa viljellään viinejä. Mm. Neusiedler am See, Illmitz, Gols.

Bratislava, Slovakian pääkaupunki <http://www.bratislava.info/> . Vain 30 minuuttia lentokentältä, 1h Wienistä. Junalla menopaluu vain 14 eur (katso www.oebb.at).

Budapest, Unkarin pääkaupunki. Junalla tai autolla noin 2,5-3h.

Baden bei Wien - aivan Wienin eteläpuolella sijaitsee kylpyläkaupunki Baden, jossa voi nauttia itävaltalaismetsiin rakennetusta Karibianmerestä.

3.14 Julkiset kulkuneuvot ja autovuokraus

Infoa tulossa...

Julkinen liikenne on sujuvaa ja edullista. Kaupungin kattaa laaja verkko metroja, linja-autoja ja raitiovaunuja.

Edullisesti hyviä vuokra-autoja saat mm. Denzeliltä. [http://www.denzel.at/](http://www.denzel.at) Lähin toimipiste asuntoamme ajatellen on läheisellä Westbahnhof –asemalla.

3.15 Linkejä

<http://www.wien.info/>

Kaupungin viralliset turistikivut – nähtävyydet, tapahtumat, ravintolat jne.. Monipuolista infoa, saksan lisäksi myös englanniksi ja ruotsiksi.

<http://www.vienna.at/> eli
<http://www.viennaonline.at/>

englanniksi

Infoa, kuvia, tapahtumia, nähtävyyksiä – ehkäpä monipuolisimmat, ja samalla täyteläisimmät sivut Wienin tarjonnasta.

<http://www.tiscover.at/at/guide/85342sy.en,VIEA/objectId,RGN108866at/home.html>

<http://www.viennacitytourist.com/>

Linkejä Wieniin ja sen nähtävyyksiin.

3.16 Muuta

Vesijohtovesi on juomakelpoista ja puhdasta. Mittayksikkö metrijärjestelmä. Sähköjännite 220 V ja 50 Hz, saman tyyppiset pistokkeet kuin Suomessa.

Hätätilanteet: yleisinä hätänumeroina 144 ja 112. Poliisi: 133.

Osa apteekeista päivystää öisin.

Mukavia vapaapäiviä hienossa Wienin kaupungissa toivottavat,

Kalle Ilvesmäki, +358-50-5126500, kalle.ilvesmaki@sllpilots.fi

Panu Mäki, +358-40-5453111, panu.maki@sllpilots.fi